

KAIP PADĖTI VAIKUI PAMĖGTI SKAITYMĄ

Apie skaitymą galima kalbėti ir rašyti daug. Tėvai, skaitydami vaikui nuo mažens pasiekia, kad skaitymas vaikui asocijuojasi su tėvų balsu, šiluma, saugumo jausmu. Taip pat turėtume žinoti, kad skaitymas ugdo intelektą, drąsą, lavina vaizduotę, gebėjimą įveikti kliūtis, užtikrina raiškų bei vaizdingą žodyną, lavina loginį mąstymą, netgi pasitarnauja mokantis tikslųjų mokslų.

Psichologai tvirtina, kad skaitymas balsu vaikams yra kaip vitaminas, kaip vakcina nuo šiuolaikinio pasaulio grėsmių, blogų įpročių. Galima teigti, kad tai pigiausias ir veiksmingiausias ugdymo būdas.

Siekiant vaikui skiepyti meilę knygai nuo mažens, reikia dažnai knygą imti į rankas; aplink matyti knygas; pastebėti, kad daug žmonių knygas laiko rankose ir varto. Nereikėtų knygų suslėpti uždaroje spintose ar stalčiuose. Namuose knygos turėtų būti matomos. Pageidautina, kad vaiko kambaryje būtų knygų lentyna su juo atvirai matomomis, lengvai pasiekiamomis knygomis.

Vaikams iki 2 metų vertėtų garsiai skaityti kas dieną, trumpai, po kelis kartus. Knygas, kuriose yra mažai teksto, stenkitės vartyti, pasakokite apie tai, ką matote, įgarsinkite, kas, ką sako ir pan. Pasakoti galite tyliai, garsiai, lėtai, greitai, paslaptinai, šnabždėdami į ausį, linguojant, mojuojant, pasakojant su ritmu. Leiskite vaikui liesti skirtingus paviršius, atidarinti langelius. Pabandykite išdainuoti tekstą. Kelis kartus per dieną čiupkite knygą į rankas ir vartykite, skaitykite tol, kol išlieka vaiko susidomėjimas. Nepamirškite, kad pirmieji dveji metai turi esminę reikšmę vaiko kalbinių gebėjimų raidai, todėl būtent šiuo laikotarpiu svarbu skaityti vaikui, kalbėtis, skatinti jį kalbėti.

Vėliau, vaikui augant, kol dar pats neskaity, stenkitės jam skaityti vienu prisėdimu kas dieną, apie 20 minučių. Skaitykite ir diskutuokite. Jei sutikote įdomesnį žodį, galite paklausti, ar vaikas žino, ką tas žodis reiškia. Jei viduryje skaitymo vaikui kilo klausimas ar mintis, išklausykite, aptarkite. Pabaigus skaitymą galite pamodeliuoti, paspėlioti, lavinti nuovoką bei intuiciją.

Kai vaikas pradeda skaityti pats, būtina skirti laiko atvirkštiniam procesui: kai vaikas skaito, tėvai klauso, bet nevalia pamiršti ir senojo būdo, kai tėvai skaito, vaikas klauso. Atėmus iš vaiko keletą metų turėtą jaukų ir šiltą malonumą, kai vaikui skaito tėvai, galima padaryti „meškos paslaugą“ ir vaikas nebe norės skaityti pats, nesistengs, lyg ir skaitys, bet pašmonėje atsisakys suvokti tekstą, įsisavinti ir interpretuoti informaciją. Gana dažnai tėvai guodžiasi ir stebisi, jog, būdamas mažas, vaikas knygas mylėjo, saugojo, vertino, tačiau užteležo ir nebe nori jų imti į rankas, neskaity. Viena iš priežasčių gali būti ta, kad vaikui pradėjus skaityti pačiam, tėvai jam nebeskaity. Kol vaikas pasieks normalų skaitymo lygį, tėvai turėtų skirti laiko paskaityti vaikui, nors kartą per savaitę. Įdomus variantas vaikui ir tėvams būtų skaityti tą pačią knygą, bet atskirai, kiekvienam sau, o susėdus prie arbatos, ją aptarti, diskutuoti, modeliuoti įvairias situacijas. Pokalbiai apie knygų

veikėjus - tai tiesus kelias į vaiko vidinį vertybių, nuostatų, požiūrio pasaulį. Klauskite ir klausykite. Vaikai viską papasakos.

Siekiant kurti glaudų ryšį su pradinuku ar paaugliu, galite paskaityti jam vaikystėje skaitytas knygas. Nesvarbu, kokias knygeles vaikas mėgo būdamas mažas, įsitaisykite jaukų vakarą lovoje ar ant sofos taip, kaip darydavote prieš daugelį metų ir paskaitykite savo vaikui/paaugliui. Būkite pasirengę šiltiems jausmams bei prisiminimams, pokalbiui apie tuos laikus, žaislus, vakaro ritualus, nutikimus kieme ir pan.

Rekomenduojama psichologinė literatūra tėvams

Penkios vaikų meilės kalbos. Chapman G., Campbel R., 2008.

Mano vaikai nesipyksta. Faber A., Elaine M., 2013.

Kaip kalbėti su vaikais, kad jie klausytų ir kaip klausyti, kad vaikai kalbėtų. Faber A., Mazlish E., 2009.

Tarp tėvų ir vaiko. Ginott H. G., 1999.

Bendrauti su vaiku. Kaip? Gippenreiter J., 2008.

Kaip užauginti žmogų. Mintys iš vaikų psichologo smėlio dėžės“. Kuriene A., 2016.

Kaip nustatyti vaikams leistino elgesio ribas? Nitsch K., 1999.

Nebijokite drausminti vaikų. Peters R., 1999.

Kaip mylėti savo paauglį. Campbell R., 1998.

Kaip tapti gerais tėvais? Gordon T., 2009.

Dėmesio: paauglystė. Tėvų knyga. Slušnys L., 2014.

Menas nustatyti ribas. Moestl B., 2011.

Mano tėvai skiriasi: aš jaučiuosi sutrikęs. Berger M., 2010.

Kai sielvartauja vaikai. James J.W., 2007.

Literatūra vaikams

Pasakų terapija (meditacinių pasakų metodinė medžiaga) Mikalauskis V., 2008.

Terapinės pasakos. Molicka M., 2007.

Kai jaučiuosi piktas. Moroney T., 2013 (ikimokyklinukams).

Baimė: nuo bailumo iki drąsos. Roca N., 2004.

Literatūra paaugliams

Kaip įsigyti draugų ir daryti įtaką kitiems žmonėms. Carnegie D.D., 2012.

Draugo laišakai. Polukordienė K. O. ir kt., 2004.

Moku bendrauti be patyčių. Rekomendacijos vaikams ir paaugliams. Povilaitis R., ir kt., 2008.

Seserys... Jokiu būdu! Parkinson S., 2007.

Filmai, žaidimai vaikams ir šeimai

Filmas „Išvirkščias pasaulis“ (ang. “Inside Out”), 2015.

Filmas „Mažasis princas“ (ang. “The Little Prince”), 2015.

Filmukas „Kai dulkės nusėda“ nuoroda youtube.com
<https://www.youtube.com/watch?v=xaL8XS9nQVc>.

Filmas “La troškinys” (ang. “Ratatouille”), 2007.

Stalo žaidimas “Alias”.

Dėlionės, galvosūkliai.

Atminties žaidimas “Memory”.

Žaidimas “Monopolis”.

Kortų žaidimas “Uno”.

Informaciją parinko Kupiškio r. švietimo pagalbos tarnybos psichologė

Violeta Sabanskienė